

staltninger, f. Eks. hvor Talen er om at benytte Drengene til en Hestegang. Hvor ofte ser man ikke i Bladene omtalt Ulykker paa Grund af, at Børn benyttes til dette Arbejde, naar Hestegangen har været utildækket, og der er ikke Tvivl om, at der foregaar meget mere af den Art, som ikke kommer til Offentlighedens Kundskab, og ofte kommer det til Offentlighedens Kundskab uden at vække den tilstrækkelige Opmærksomhed. Den socialdemokratiske Presse tror jeg — uden at jeg vil fremhæve den i nogen særlig Grad — har gjort et stort Arbejde i Retning af at pege paa disse Forhold, der ere lige dadelværdige, enten de findes paa Herregaarde eller paa almindelige Bøndergaarde.

Ved at omtale disse Forhold maa jeg dog gøre den Bemærkning, at selvfølgelig ere de ikke almindelige, de findes vel end ikke i et meget stort Antal af Gaarde rundt omkring i de forskellige Landsbyer, men der er neppe en Egn i Landet, uden at der findes Landsbyer, i hvilke man vil kunne finde Gaarde, hvor man byder Piger og Karle Værelser, der staa langt under de Stalde, som man meget ofte, i ethvert Tilfælde i moderne Landbrug, har indrettet for Kvæg, Heste og Svin. Der er ingen Tvivl om, at saadant finder Sted, og man kommer altsaa ikke bort fra det ved at sige, at det gælder ikke i Almindelighed. Hvis man fra Bondestandens Side, fra den Bondestands Side, som kalder sig frisindet og demokratisk, vil fralægge sig Ansvaret for disse Forhold, forekommer det mig, at man kunde gøre det paa den Maade, at den Presse, som hører Bondestanden til, og de Rigsdagsmænd og Mænd, der have ledende Organer inden for Venstre, ikke ere bange for at tage Bladet fra Munden, naar det drejer sig om at paatale disse Forhold. Men desværre, det er saare sjældent, at det lykkes at faa de Herrer til at skrive noget eller sige noget, og naar vi holde Møder paa Landet eller skrive i vor Presse om disse Forhold, tie de enten stille eller søge at slaa det hen med at sige, at det er Bagateller. Jeg minder om, at det Blad, for hvilket Hr. Statsrevisor Anders Nielsen — det ærede Medlem for Løvel — er politisk Medredaktør, nemlig „Randers Venstreblad“, i Anledning af, at vi have beskæftiget os med Forholdene paa Herregaarden „Thomasminde“, skriver, at det er Bagateller, og det nøjes ikke dermed, men det siger: „Vi forstaa godt, hvor behageligt det kan være for de Herrer rejsende socialdemokratiske Agitatorer at blive godt

betalte og nyde det Velvære, der følger med at rejse omkring paa Landet“. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem for Løvel, der staaar som politisk Medredaktør af det paagældende Blad, har skrevet disse Linier, eller at han deler den Opfattelse, der ligger bagved dem, men hvad er det egentlig andet end det, som Højre sagde i gamle Dage lige over for Venstre, lige over for de Venstremænd, der have skabt Venstre og have gjort Venstre til det stærke Parti, det er, naar de kom ud paa Landet og delte Bønderne i Klasser og satte Skel mellem Godsejere og Bønder, hvad er det saa andet end de Ammestuehistorier, som man i sin Tid blev opvartet med af Højrepressen, hver Gang det ærede Medlem for Ribe (Busk) og andre ærede Medlemmer fra de forskellige Kredse her, som have gjort sig bekendte som Venstreagitatorer, vare derude?

Og hvad er det saa, der her betegnes som Bagateller? Vi have meddelt en Beretning og Skildring om de Forhold, der raade paa Herregaarden „Thomasminde“, og jeg tror, at de Forhold, vi her have skildret, ikke i nogen nævneværdig Grad adskille sig fra Herregaardsforhold i Almindelighed, tværtimod tror jeg, at Forholdene paa „Thomasminde“ i mange Henseender ere bedre end mange andre Steder, men der raader maaske mere Vilkaarlighed, Pryglesystemet er bragt mere i Anvendelse. Nu vel, vi nøjedes ikke med at høre den Beretning, der fremkom fra en Kvinde, der blev behandlet ilde af en Fodermester, en højt frugtsommelig Kvinde, vi nøjedes ikke med at spørge skriftlig paa Egnen, vi tog derud personlig for at tale med Parterne. Vi bleve afviste, man vilde ikke meddele os noget, det var umuligt at faa de overordnede i Tale og faa en paalidelig Beretning af dem. Paa Grundlag af, hvad vi erfarede og vidste om denne Gaard, baade denne Gang og fra tidligere Tid, skrev vi om det. Hvad gør man saa fra den paagældende Herregaards Side? Man siger ikke et Ord, man skriver intet mod den Fremstilling, vi have givet, men man nedlægger et Fogedforbud imod, at vi nogen Sinde nu og i Fremtiden omtale de Forhold, der raade paa Herregaarden „Thomasminde“. Det Forbud er ikke noget nyt, vi have et lignende Fogedforbud hængende over os fra Herregaarden „Gersdorffslund“. Vi omtalte i 1897 den Polakimport, der fandt Sted, omtalte den Humandsstrejke, der fandt Sted, og omtalte nogle Kvinder, der vare blevne mishandlede. Man bestred ikke Rigtigheden af,